

BLIJF BIJ ONS, WANT REEDS VALT DE AVOND.

Bachcantatedienst van volgende zondag : BWV 6

Vlak bij, maar toch zo veraf.

Volgende zondag (de derde Paaszondag) wordt het verhaal van de Emmaüsgangers gelezen (Lucas 24,13-25). Twee leerlingen, die alles verwacht hadden van Jezus, keren na diens dood terug naar huis. Blijkbaar hadden ze zich vergist. Ze keren Jeruzalem de rug toe. Het gewone alledaagse leven tegemoet, ontgoocheld, en een illusie armer. *Wij hadden zo gehoopt.*

Het verhaal zegt dat de verrezen Jezus zelf naast hen komt wandelen. Maar ze *herkennen hem niet*. De verrezene is vlakbij, maar ze hebben het niet door. Ze hebben als het ware schellen op hun ogen. Ze zijn zo gefixeerd op Jezus' lijden en dood en op mislukking, dat alle hoop is vervlogen. En de geruchten die zij hadden opgevangen van de vrouwen die hem hadden gezien, hadden hen helemaal niet overtuigd. Kletspraat van vrouwen, meer niet. En ja, het graf was leeg, maar wat betekent dat? Jezus noemt hen *traag van hart*. Eerst moest de messias lijden, vooraleer hij kon verrijzen. Blijkbaar hadden de Emmausgangers geleefd met de illusie dat het nieuwe leven mogelijk is zonder eerst ondergedompeld geweest te zijn in lijden en dood. Maar Pasen is niet verkrijgbaar zonder Goede Vrijdag. Maar nog altijd hebben ze het niet door. En heel de schriftuitleg die ze krijgen van hun tochtgenoot, helpt niet. Ontgoocheling en verdriet heeft hen blind gemaakt.

De herkenning.

Als ze dan Emmaüs naderen, nodigen de leerlingen die vreemde tochtgenoot uit bij hen thuis. Hij heeft wel iets, die man, iets dat hen aanspreekt. Want, zeggen ze: de avond valt reeds, en de vermoeidheid heeft toegeslagen. En hij gaat met hen binnen. Aanliggend aan de tafel breekt Jezus het brood voor hen. De rollen worden dus omgedraaid. De gastheren worden de gasten, de vreemde gast is de eigenlijke gastheer. De schellen vallen van hun ogen. Het verhaal zegt dan dat ze daarop vol vreugde terug naar Jeruzalem gaan. Neen, hun keuze destijds was geën vergissing geweest. Wat is er dan veranderd? Ze zijn zelf veranderd. Ze zien met de ogen van het geloof. En meteen is Hij plots dichtbij, ook al verdwijnt hij uit hun gezicht. *On ne voit bien qu'avec le coeur. L'essentiel est invisible pour les yeux* (le petit Prince, De Saint-Exupéry)

Bach en de 'avond van het leven'.

In Bachs tijd werd het evangelie over de Emmausgangers telkens gelezen op paasmaandag. Het is voor deze dag dat hij ze schreef. In de postconciliaire liturgie wordt het verhaal gelezen op de derde paasdag van het Matheusjaar. Ze werd de eerste keer uitgevoerd op 2 april 1725.

BWV 6 draait helemaal rond de bede de Emmaüsgangers : *blijf bij ons, want reeds valt de avond en de dag loopt ten einde* (Lc. 24, 29). Het is rond dit ene vers dat de cantate is opgebouwd. De herkenning van Jezus bij het breken van het brood blijft in deze cantate totaal afwezig. Het is een smeekbede om het licht van Gods aanwezigheid in de duisternis van het leven. De duisternis van onmacht, zonde en dood.

Tot slot, voor wie een beetje vertrouwd is met de muziek van Bach: let eens op het openingskoor. Dat doet onwillekeurig terugdenken aan het slotkoor uit de Johannespassion '*Ruhet wohl!*'. En het koraal dat door de sopraan wordt gezongen in het nummer drie, begeleid door de viool, bestaat ook voor orgel, als BWV 649, een koraal uit de zogenaamde 'Schublerkoralen'.

Frans Van Looveren.